

NÁRODNÍ POLITIKA BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Obsah:

1. Úvod	2
2. Analýza současného stavu BOZP v České republice	3
2.1 Přednosti českého systému BOZP	6
2.2 Nedostatky českého systému BOZP	6
2.2.1 Právní oblast	7
2.2.2 Ekonomická oblast	7
2.2.3 Osvěta a poradenství	8
2.2.4 Prosazování a vynucování povinností	8
3. Cíle Národní politiky BOZP	8
3.1 Právní oblast	10
3.2 Ekonomické nástroje podpory BOZP	10
3.3 Propagace, osvěta a poradenství	11
3.4 Prosazování a vynucování dodržování pravidel	12
3.5 Zahraniční a mezinárodní spolupráce	12
4. Odpovědné orgány a instituce	13
5. Závěr	13

Preambule

Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci byla vypracována na základě Plánu práce vlády ČR na rok 2003 a vyjadřuje vůli nejvyšších výkonných orgánů státu zajistit podmínky pro zachování maximální pracovní kapacity pracovní síly v rámci udržitelného ekonomického a sociálního rozvoje tak, aby byla zajištěna v daném vnitřním i vnějším prostředí co nejvyšší celková výkonnost ekonomiky a přitom bylo naplněno ústavní právo upravené v čl. 28 Listiny základních práv a svobod - na uspokojivé pracovní podmínky. Tyto skutečnosti vycházejí z mezinárodních trendů zdůrazňujících odpovědný přístup k vytvoření bezpečného a zdravého pracovního a životního prostředí. Cíle Evropské unie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen „BOZP“), které se promítají i do předkládaného materiálu, vycházejí z globální strategie podporující dosažení stanovených úkolů, a to zejména zajištění volného pohybu zboží s důrazem na to, aby zboží a výrobky byly bezpečné a neohrožovaly zdraví ani životní prostředí a zajištění volného pohybu pracovníků s tím, aby se zabránilo snižování dosažených sociálních standardů nebo dokonce zhoršování pracovních podmínek a vzniku sociálního dumpingu. Třetím cílem EU je snížení ohrožení životního prostředí riziky vznikajícími při pracovních činnostech (prevence průmyslových havárií).

1. Úvod

Podpora péče o BOZP, ochrana zaměstnanců a ostatních osob, vykonávajících pracovní činnosti, stejně jako těch, kteří mohou být touto činností nepříznivě ovlivněni a ochrana životního prostředí před nepříznivými účinky práce jsou důležitou součástí politiky státu ve všech vyspělých zemích světa. Ta je zaměřena především na předcházení úrazům, nemocem z povolání a ostatním poškozením zdraví nebo životního prostředí v důsledku pracovních činností a vytvoření podmínek pro zachování maximální pracovní kapacity pracovní síly v rámci udržitelného rozvoje, co nejvyšší výkonnosti ekonomiky a vysoké úrovně kultury podnikání. Předložený návrh státní politiky v oblasti BOZP se zaměřuje na formulování hlavních cílů a úkolů, na preventivní opatření v ekonomické i legislativní oblasti, na osvětu a poradenství, prosazování a vynucování práva a na mezinárodní spolupráci. Nutnost přijetí Národní politiky BOZP vyplývá ze specifických podmínek rozvoje podnikání v naší transformující se ekonomice, především v oblasti malých a středních podniků a z připravovaného vstupu České republiky do Evropské unie.

Politika státu v oblasti BOZP vychází z nového chápání pojmů bezpečnost, zdraví, ochrana při práci, pracovní systémy, ve kterých není BOZP vnímána jen jako protiúrazová prevence, případně jako prevence nemocí z povolání a nemocí souvisejících s prací a vytváření podmínek pro BOZP, ale zahrnuje i podmínky pro uspokojivou práci, včetně přizpůsobení práce a pracovních podmínek potřebám pracovníků (mužů i žen, popř. starších pracovníků). Tím BOZP přispívá ke zvyšování kvality života, udržení pracovní schopnosti pracovníků, pohody při práci, k sociální a právní ochraně zaměstnanců a k právní ochraně jiných osob, které se s vědomím zaměstnavatele zdržují na jeho pracovištích, popřípadě osob, které se účastní a podílejí na pracovním procesu, např. formou poskytování služeb, případně mohou být pracovním procesem ovlivněni. BOZP přitom usiluje o omezení všech negativních aspektů souvisejících s prací, včetně stresu, mobingu, obtěžování, nerovného zacházení na pracovišti, dětské práce atd. se záměrem naplnit pojem „zdraví“, který Světová zdravotnická organizace definuje jako stav fyzické, psychické a sociální pohody člověka.

Požadavky na ustanovení, provádění a pravidelné vyhodnocování celkové vnitrostátní politiky BOZP a pracovního prostředí jsou uvedeny v Úmluvě Mezinárodní organizace práce o bezpečnosti a zdraví pracovníků a o pracovním prostředí č. 155 z roku 1981, která vychází z poznání, že vysokou úroveň BOZP je možné zabránit nenahraditelným ztrátám na lidských životech a zdraví způsobených pracovními úrazy, nemocemi z povolání či jinými poškozeními zdraví z práce, jakož i následným nepříznivým dopadům na populaci, které představují mimo humánního aspektu i značné materiální ztráty pro celou společnost. Ekonomický efekt správné politiky i praxe v oblasti BOZP se nejvýrazněji projevuje v zachování maximální pracovní kapacity pracovní síly, ve vyšší produktivitě, efektivnosti a kvalitě práce, vyšší prosperitě podniků a ve snížení nákladů nutně vynakládaných na odstranění negativních důsledků pracovních činností na zdraví, majetek a životní prostředí. Naopak zvyšující se cena pracovní síly a zvyšování nákladů a ztrát při pracovních úrazech a nemocech souvisejících s prací má značný dopad na ekonomiku nejen jednotlivce a podnikajícího subjektu, ale i státu. Ztráty a náklady z pracovních úrazů a nemocí souvisejících s prací jsou uváděny v jednotlivých státech mezi 4% až 10% HDP s tím, že ekonomicky rozvinuté státy vykazují 4% až 5% HDP, méně vyspělé země až 10% HDP.

V České republice jsou pravidelně vyhodnocovány ztráty a náklady na pracovní úrazy, které v současné době dosahují cca 22,5 miliardy Kč ročně. Tyto ztráty a náklady jsou z velké části ztrátami zaměstnavatelů (cca 18,5 mld. Kč) a tvoří je pojištěné náklady (cca 8,5 mld. Kč) a nepojištěné ztráty (cca 10 mld. Kč). Ztráty a náklady plynoucí z nemocí z povolání jsou odhadovány na cca 2 mld. Kč). Přes vysoká absolutní čísla však jsou tyto náklady nižší, než je obvyklé v jiných zemích. Rozdíl je zřejmě dán odlišným rozsahem statistických zjišťování. Předkládaná Národní politika BOZP se zaměřuje na ovlivňování postojů zaměstnavatelů, zaměstnanců (mužů a žen), starších pracovníků, osob samostatně výdělečně činných a ostatních osob vykonávajících práci, poskytujících služby, případně na pracovní činnosti osob připravujících se ke zdravému způsobu života, ke zvyšování kultury práce a posilování zodpovědnosti za vlastní

zdraví a zdraví těch, kteří mohou být konkrétně vykonávanou prací ovlivněni. Současně je třeba v rámci Národní politiky BOZP působit i na chování občanů při pracovních aktivitách ve volném čase a ovlivňovat tak vývoj mimopracovní úrazovosti a nemocnosti a přístup k ochraně zdraví v nejširším smyslu slova.

2. Analýza současného stavu BOZP v České republice

Základní právní rámec problematiky BOZP v České republice tvoří Ústava České republiky, která upravuje právo na uspokojivé pracovní podmínky pro každého, Listina základních práv a svobod, směrnice Rady a ratifikované mezinárodní úmluvy, jimiž je ČR vázána.

Evropské právo tvoří směrnice Rady, které jsou obligatorní pro členské státy Evropské unie a postupně se promítají i do národních legislativ kandidátských států včetně ČR. Směrnice mají za cíl zharmonizovat národní legislativy s právem ES s přihlédnutím k zásadě subsidiarity. Základní směrnicí v oblasti BOZP je Směrnice Rady 89/391/EHS z 12. června 1989, o provádění opatření ke zvýšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci. Hlavním cílem této směrnice je zavedení opatření ke zlepšení BOZP k vytváření podmínek pro předcházení vzniku úrazů a jiných poškození zdraví, která vznikají v důsledku nebo v souvislosti s pracovní činností nebo během ní. Směrnice upravuje zejména povinnosti zaměstnavatelů na úseku zjišťování a vyhodnocování rizik, která ohrožují nebo mohou ohrožovat zdraví osob, práva zástupců zaměstnanců pro otázky BOZP, právo zaměstnanců na informace o rizicích a právo na odpovídající bezpečnostní a zdravotní výcvik a školení, včetně jejich potřebného vybavení osobními ochrannými pracovními prostředky zajišťujícími ochranu jejich zdraví při práci. Směrnice upravuje také požadavky na služby na úseku prevence rizik včetně pracovně-lékařských služeb a zajištění účasti zaměstnanců při rozhodování v otázkách bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti. Na základě této směrnice byla přijata řada dílčích směrnic, které se týkají specifických rizik a aspektů práce, kterým jsou pracovníci při práci vystaveni, a které do právního řádu ČR transponuje zejména Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a Ministerstvo zdravotnictví ČR. Důležitou výzvou pro urychlené zpracování a přijetí Národní politiky BOZP je vyhlášení Nové strategie BOZP Evropských společenství na léta 2002 až 2006 (Rezoluce 2002/C161/01). Je nutno veškeré úsilí v této oblasti zaměřit v ČR na dosažení minimálně obdobných podmínek v BOZP jaké existují ve vyspělých členských státech Evropské unie.

Vedle směrnic Rady jsou mezinárodní standardy BOZP obsaženy v úmluvách Mezinárodní organizace práce. Jedná se především o tyto dokumenty:

Úmluva č. 155 (Convention Concerning Occupational Safety and Health and the Working Environment) o bezpečnosti a zdraví pracovníků a Doporučení č. 164 z roku 1981, které předpokládají, že státy, které tyto normy ratifikují, přijmou národní politiku v oblasti BOZP a pracovního prostředí včetně nástrojů na národní i podnikové úrovni, pomocí nichž budou stanovené cíle dosaženy. Úmluva byla ratifikována ČR a uveřejněna vyhláškou č. 20/1989 Sb., o Úmluvě o bezpečnosti a zdraví pracovníků a o pracovním prostředí.

Úmluva č. 161 (Convention Concerning Occupational Health Services) o závodních zdravotních službách a Doporučení č. 171 z roku 1985. Význam této úmluvy je v tom, že zavazuje každý členský stát na základě přijaté národní politiky k postupnému zavádění služeb v oblasti BOZP s cílem vytvářet a udržovat bezpečné a zdravé pracovní prostředí a přizpůsobovat práci schopnostem pracovníků. Úmluva byla ratifikována a uveřejněna vyhláškou č. 145/1988 Sb., o Úmluvě o závodních zdravotních službách.

Úmluva č. 81 (Convention Concerning Labour Inspection in Industry and Commerce) o inspekci práce v průmyslu a obchodě z roku 1947 a Doporučení č. 81 z roku 1965, a Protokol z roku 1995 k této úmluvě (rozšiřuje se působnost úmluvy i na subjekty v sektoru neobchodních služeb). Úmluva stanoví požadavky na organizaci a činnost inspekce práce, která zajišťuje prosazování právních předpisů v oblasti pracovních podmínek, bezpečnosti

a ochraně zdraví při práci a na dalších úsecích dle čl. 3 této úmluvy. Úmluva nebyla doposud ČR ratifikována.

Úmluva č. 129 (Convention Concerning Labour Inspection in Agriculture) z roku 1969, o inspekci práce v zemědělství, rozšiřuje působnost inspekce na zemědělství, které stále patří mezi odvětví s nejvyšší úrazovostí. Úmluva nebyla doposud ČR ratifikována.

Pracovním prostředím se v rámci zdravotní péče zabývá také Světová zdravotnická organizace (SZO), a to prostřednictvím rezolucí přijímaných Valným shromážděním této organizace. SZO od roku 1978 rozšířila svůj program z primární zdravotní péče na zdraví pracovníků při práci a vyhlásila v roce 1980 ucelený komplexní zdravotní program, který byl Evropským zdravotnickým shromážděním v roce 1984 schválen pro Evropu „Zdraví pro všechny do roku 2000 a dále“. Po rozsáhlé celoevropské diskusi byl tento program koncem 90. let upraven a v roce 1999 publikován pod názvem „Zdraví pro 21. století“. Program je významným koncepčním a koordinačním nástrojem každého státu pro realizaci opatření všech jeho subjektů v oblasti péče o zdraví. Je odpovědí na otázku, co udělat pro to, aby bylo zdraví lidí lepší. V oblasti ochrany zdraví pracovníků při práci nejde v tomto programu jen o prevenci a snižování pracovních úrazů a nemocí z povolání, ale i o zlepšování pracovního prostředí včetně zlepšování psychosociálních pracovních podmínek, které se promítají do širšího okruhu zdravotních problémů i mimo pracoviště. Program „Zdraví pro 21. století“ byl rozpracován na podmínky České republiky. Jde o Národní program zdraví schválený vládou ČR usnesením č. 1046 ze dne 30. 10. 2002, kde jsou stanoveny národní priority v oblasti zlepšení zdravotního stavu lidí. Jde o nástroj, který by měl zapojit do plnění schválených cílů všechny resorty, lépe motivovat jedince k péči o vlastní zdraví a současně efektivněji využívat finanční, personální a materiální zdroje nejen v systému zdravotnictví, ale i na jiných úsecích společnosti. Vzhledem k tomu, že výsledky vědy a výzkumu ukázaly, že ochrana a podpora zdraví je v úzké souvislosti s kvalitou životního a pracovního prostředí, Světová zdravotnická organizace přijala v Helsinkách v roce 1994 Evropský akční plán zdraví a životního prostředí, který vychází z následujících tří zásad:

- zásada udržitelného rozvoje,
- solidarita občanů a spolupráce mezi národy,
- spolupráce mezi jednotlivými resorty.

Přes rozdílnost přístupů k řešení otázek v oblasti BOZP mají mezinárodní dokumenty těchto mezinárodních organizací (MOP, SZO) společné prvky:

- zaměřují se na všechny subjekty ve společnosti, tj. nejen subjekty v pracovním procesu,
- obsahují požadavky na prvky národní politiky jednotlivých států v BOZP a nástroje řešení,
- vycházejí důsledně z odpovědnosti zaměstnavatelů za úroveň zabezpečení BOZP pro zlepšování zdraví pracovníků,
- zdůrazňují význam prevence, zejména primární prevence, tj. zjišťování a postupné odstraňování rizik přijímáním konkrétních opatření,
- zdůrazňují význam informací a školení pracovníků pro vyšší úroveň jejich schopnosti ve zjišťování a odstraňování rizik,
- doporučují větší a aktivní účast pracovníků, resp. jejich zástupců a zaměstnavatelů na zlepšování pracovního prostředí se zaměřením na rozvoj služeb v BOZP,
- prosazují odpovídající zaškolení, výcvik a vzdělávání pracovníků,
- vyžadují posuzování zdravotního stavu pracovníků pro výkon konkrétní práce.

Mezinárodní organizace těmito dokumenty stanoví mezinárodní standardy národních politik BOZP jednotlivých členských států, jejichž úkolem je stanovit určité minimální požadavky na přijetí opatření v oblasti BOZP, kterými budou:

- zaplňována dosavadní „hluchá místa“ mezi jednotlivými koncepcemi (tj. koncepce zdraví, životního prostředí a BOZP),
- právně upraveny dosud neupravené otázky BOZP,
- zmenšován nesoulad mezi platnou právní úpravou a reálnou situací na pracovištích.

Platná i připravovaná nová právní úprava v oblasti BOZP přibližuje Českou republiku základním zásadám a standardům obsaženým v úmluvách Mezinárodní organizace práce, směrnicích Evropské unie, popř. v materiálech Světové zdravotnické organizace. Součástí nové právní úpravy BOZP je i zásada účelného rozdělení úpravy této problematiky jednak do obecně závazných právních předpisů, jednak do technických norem. Systém odvolání se na normy (normové hodnoty) v právních předpisech se ukázal jako výhodný a účinný a je jedním z nejdůležitějších prvků tzv. „nového přístupu“ Evropské komise k technické harmonizaci. Promítnutí tohoto principu do obecně závazných právních předpisů i v ČR je proto z výše uvedeného důvodu nejen žádoucí, ale nezbytné s ohledem na plnou harmonizaci národního práva s evropským právem. Platná právní úprava BOZP v ČR je obsažena především v zákoníku práce, zákoně o ochraně veřejného zdraví, zákoně o péči o zdraví lidu, zákoně o technických požadavcích na výrobky, zákoně o obecných požadavcích na bezpečnost výrobků a v zákoně o prevenci závažných havárií. Další důležité právní předpisy byly přijaty na úseku jaderné bezpečnosti, požární bezpečnosti, ochrany životního prostředí, na úseku báňské správy a řada právních předpisů se připravuje, např. zákon o inspekci práce, o koordinátorovi BOZP ve stavebnictví atd.

Prosazování a vynucování dodržování předpisů v BOZP je zajišťováno systémem orgánů státního odborného dozoru, který vychází z dlouholetých tradic. Jejich dozorní a kontrolní činnost v této oblasti, která má ve svých důsledcích významný vliv na úroveň zajišťování BOZP v jednotlivých resortech a při různých činnostech, provádí v současné době řada orgánů na základě zmocnění v příslušných zákonech. Jde především tyto orgány: Český úřad bezpečnosti práce (zákon č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů), orgány ochrany veřejného zdraví (zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů), Český báňský úřad (zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů), Státní úřad pro jadernou bezpečnost (zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využití jaderné energie a ionizujícího záření, ve znění pozdějších předpisů), Drážní úřad (zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání), orgány státního požárního dozoru, a další.

Důležité úkoly v oblasti BOZP plní rovněž organizační útvary Ministerstva obrany, Ministerstva dopravy a spojů a Ministerstva vnitra, dále živnostenské úřady, orgány Ministerstva průmyslu a obchodu na úseku dohledu nad trhem při uvádění výrobků na trh, případně do provozu (zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů), Státní energetická inspekce, obce a krajské úřady (zejména zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů), dopravní úřady, orgány dozoru v letecké a vodní dopravě, Česká školní inspekce, stavební úřady, vězeňská služba, rostlinolékařská správa, orgány veterinární správy, Česká inspekce životního prostředí, orgány obcí atd.

Vážným problémem je nedostatečná spolupráce mezi různými orgány státního odborného dozoru, popř. organizačními útvary ministerstev v oblastech, kde se dotýkají BOZP. Tato skutečnost nepříznivě ovlivňuje efektivnost prosazování právních předpisů, a to z pohledu

komplexního přístupu v prosazování a vynucování plnění právních předpisů v oblasti BOZP, nehledě také na zaměstnavatele často kritizované jejich přílišné zatěžování postupným prováděním samostatných kontrolních akcí jednotlivými orgány státního odborného dozoru. Kromě orgánů státního odborného dozoru působí v oblasti BOZP odborové orgány, které mají právo vykonávat kontrolu nad stavem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci u jednotlivých zaměstnavatelů podle §136 zákoníku práce.

2.1 Přednosti českého systému BOZP

Pozitivním rysem platných českých právních předpisů o BOZP jsou podrobná pravidla a standardy, které do současné doby přispívaly k zajišťování relativně dobrých podmínek na pracovištích. V rámci příprav vstupu České republiky do Evropské unie bylo dosaženo velkého pokroku v oblasti harmonizace velkého počtu českých předpisů v oblasti BOZP s právem Evropské unie, do kterých se promítají nové principy v zajišťování bezpečného a zdravého pracovního prostředí.

Na základě Evropského akčního plánu zdraví a životního prostředí byla v ČR schválena státní politika zdraví a životního prostředí ČR a v návaznosti na to národní Akční plán zdraví a životního prostředí (usnesení vlády č. 810 ze dne 9. 12. 1998) který má sloužit k integraci snah o ochranu zdraví a životního prostředí v ČR, a ve kterém jsou obsažena opatření směřující ke zlepšení životního prostředí a zdravotního stavu populace. V bodu 4.4 tohoto dokumentu jsou stanoveny cíle v oblasti ochrany zdraví při práci, a to zajistit dostupnou a kvalitní pracovně - lékařskou péči pro všechny pracovníky a omezovat expozice škodlivým fyzikálním, chemickým a biologickým faktorům a vytvářet podmínky pohody v práci. Současně byla tímto usnesením vlády zřízena Rada pro zdraví a životní prostředí jako stálý poradní a iniciativní orgán vlády ČR v této oblasti, která každoročně informuje vládu o plnění úkolů, vyplývajících z národního Akčního plánu zdraví a životního prostředí. V ČR existuje a funguje systém plánování a řízení činnosti orgánů státního odborného dozoru v působnosti jednotlivých ministerstev. Mají informační systém zobecňující vybrané okruhy problémů zjišťovaných na základě výsledků dozoru. Toho je využíváno k metodickému zaměření plánovaných kontrol, jakož i v osvětové a vzdělávací činnosti celého systému. Významnou skutečností je vzrůstající počet zaměstnavatelských subjektů s vysokou úrovní řízení v oblasti BOZP, což prokazuje, např. i jejich zvyšující se zájem o účast v programech jako je „Bezpečný podnik“ či „Společně bezpečně“, (zaměřeném na zlepšování pracovních podmínek ve stavebnictví).

2.2 Nedostatky českého systému BOZP

Nedostatkem českého systému BOZP je - vedle rozptýlenosti právní úpravy v této oblasti - především absence účinných ekonomických a jiných nástrojů (včetně trestněprávních), podněcujících zaměstnavatele k lepšímu uplatňování BOZP v praxi, nedostatečné ekonomické i lidské zdroje, které omezují mimo jiné i dosažení žádoucí úrovně rozvoje osvěty a propagace v otázkách BOZP, neexistence právních podmínek a stimulů pro vznik a rozvoj placených služeb na tomto úseku a ne vždy dostatečné ocenění společenského významu oblasti BOZP. Významnou skutečností pro vlastní provádění BOZP v praxi je i odlišné pojetí nové právní úpravy povinností zaměstnavatelů na úseku prevence rizik od dříve platných právních předpisů. Dokladem toho, že se jedná o nové skutečnosti, na které si musí zaměstnavatelé postupně zvyknout, jsou počty vzniklých pracovních úrazů či nemocí z povolání, popř. nárůst počtu zjištěných případů porušení platných právních předpisů v této oblasti. V roce 2002 bylo hlášeno 90 867 pracovních úrazů, z toho 206 smrtelných, což sice představuje ve srovnání s rokem 2001 mírný pokles, ale naopak se zvýšila průměrná doba trvání pracovní neschopnosti v důsledku pracovního úrazu. Odhaduje se, že až 10% nádorových onemocnění má původ v pracovních podmínkách, více než 11% pracující populace je při práci exponováno stresogenními faktory a dvě třetiny těchto osob trpí různými zdravotními poruchami. Přibližně 25% populace pracuje na směny a u těchto osob jsou prokazatelné zdravotní potíže gastrointestinální poruchy, poruchy spánku a srdečně cévní onemocnění. Ovlivnění tohoto nepříznivého stavu vyžaduje jak legislativní opatření, tak rozvíjení

programů podpory zdraví v nejširším smyslu. Zkušenosti s jejich uplatněním jsou pozitivní jak z hlediska příznivého ovlivnění zdraví zaměstnanců, tak i po stránce zlepšení společenského klimatu a produktivity práce. Tyto skutečnosti ukazují i na to, že se bude nutno v dalším období více věnovat také osvětě a propagaci v této oblasti a hledat finanční prostředky na prevenci v BOZP, zejména u malých a středních podniků, které nemají vždy rezervy, které by mohly pro tento účel využít.

Z výsledků výkonu dozoru orgánů státního odborného dozoru nad bezpečností práce v posledních několika letech vyplývá, že jsou zjišťovány nedostatky především v oblasti péče o bezpečný stav výrobních a provozních budov, v organizaci a řízení bezpečnosti práce, v poskytování a používání osobních ochranných pracovních prostředků a v péči o provozované stroje a zařízení. Přes uvedené nepříznivé skutečnosti je třeba konstatovat i to, že klesá počet uložených pokut organizacím a podnikajícím fyzickým osobám i pracovníkům organizací a podnikajících fyzických osob a současně i výše uložených pokut. Kromě toho orgány státního odborného dozoru v oblasti bezpečnosti práce a bezpečnosti technických zařízení využívají vedle pokut i svých zákonných oprávnění na vyřazení strojů a zařízení z provozu, na zákaz užívání výrobních a provozních prostorů, na zákaz technologií, a další oprávnění. Kromě toho však orgány státního odborného dozoru v oblasti bezpečnosti práce a bezpečnosti technických zařízení využívají dalších svých zákonných oprávnění, např. vyřazení strojů a zařízení z provozu, zákaz užívání výrobních a provozních prostředků, zákaz používání výrobních technologií nebo činností, a další. Neuspokojivá situace je také v zabezpečování závodní preventivní péče, která je poskytována podle dostupných výsledků provedených šetření cca u 30% zaměstnavatelů, a která má zahrnovat nejen různé druhy lékařských prohlídek, ale podle Úmluvy MOP č. 161 a směrnice Rady 391/89 ES i další činnosti. Především by měl tento druh péče zahrnovat poradenské a konzultační služby zaměstnavatelům i zaměstnancům v oblasti podpory a ochrany zdraví na pracovištích.

2.2.1 Právní oblast

Právo Evropské unie o ochraně zdraví při práci se promítá do zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a do dalších navazujících právních předpisů. Právní úprava Evropské unie, týkající se bezpečnosti práce a bezpečnosti technických zařízení je obsažena v zákoníku práce a v dalších právních předpisech a vztahuje se na pracovně právní vztahy. Na ostatní formy pracovních činností se vztahuje v souladu s § 137 zákoníku práce přiměřeně, nebo vůbec. Další právní předpisy upravují problematiku pracovního, popřípadě životního prostředí, jako např. otázku prevence závažných havárií. Uvedené právní úpravy vedou v některých případech k mezerám či naopak k překrývání jednotlivých právních předpisů, což se promítá i do oblasti jejich vynucování. Nedostatkem právní úpravy BOZP je, že dosud nebyla schválena zákonná právní úprava úrazového pojištění, neboť platná vyhláška č.125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, nebyla přijata za účelem motivování zaměstnanců i zaměstnavatelů v oblasti BOZP, ale řeší pouze otázku financování náhrad vyplácených zaměstnancům v uvedených případech (tj. pouze odškodnění).

2.2.2 Ekonomická oblast

Příznačné pro český systém BOZP je nedocenění významu bezpečnosti práce, ochrany zdraví a pracovního prostředí, preferování okamžitých ekonomických a obchodních priorit před péčí o zaměstnance, o pracovní a životní prostředí, nízká úroveň technologické disciplíny a nedostatečná péče o technická zařízení a provozní objekty ve snaze snížit nutné náklady, což jsou skutečnosti potvrzované výsledky výkonu státního odborného dozoru. Některé uplatňované ekonomické nástroje jsou dokonce v rozporu s požadavky na BOZP, nevytváří dostatečně efektivní, pozitivní ekonomickou motivaci zaměstnavatelů k odstraňování provozů s vysokým rizikem poškození zdraví zaměstnanců a k omezování ochoty zaměstnanců v takových podmínkách pracovat a pobírat za to příplatky. Nedostatkem rovněž je, že v České republice chybí systém úrazového pojištění, které by ekonomicky motivovalo aktéry trhu práce ke zvyšování

úrovně zajištění BOZP, případně další ekonomické nástroje ke zvýšení zainteresovanosti a podpoře prevence i ze strany zaměstnavatelů v oblasti BOZP (např. daňová zvýhodnění, trestní sankce aj.). Kromě toho nejsou stávající ekonomické nástroje dostatečným způsobem využívány (např. náhrada nákladů, popřípadě jejich části, nutně vynaložených zdravotními pojišťovnami). Oproti jiným zemím nejsou rovněž systémově vytvářeny ekonomické i lidské zdroje pro využití v oblasti BOZP na národní úrovni.

2.2.3 Osvěta a poradenství

Propagaci a osvětě problematiky BOZP není věnována odpovídající pozornost ani finanční prostředky. Přestože orgány státního odborného dozoru poskytují na základě zákonem uložené povinnosti bezplatné poradenství na úseku BOZP, dosažený stav není uspokojivý. Charakterizuje jej nedostatečné právní vědomí zaměstnavatelů, zaměstnanců a samostatně výdělečně činných osob, i ostatních občanů o právech a povinnostech ve vztahu k BOZP. Příčiny tohoto stavu vyplývají zejména z nedostatečného systému výchovy a vzdělávání o problematice BOZP ve školách všech stupňů, včetně odborného školství. Přitom praxe i výzkum v mnoha zemích prokázaly výrazný vliv výchovy právě v tomto období na budoucí postoje k BOZP. Ve srovnání s členskými zeměmi EU není ani odpovídající společenské ocenění osob zajišťujících úkoly v prevenci rizik - „bezpečnostních techniků“ - a jejich postavení v podnicích. Příčinou neuspokojivého stavu je dále nedostatečné seznamování a informování zaměstnanců o právních a ostatních předpisech, které se týkají výkonu jejich práce, a které doplňují jejich kvalifikační požadavky pro výkon práce, nedostatečné seznamování zaměstnanců s riziky daného pracovního místa a pracovního zařazení a neposkytování informací o provedených opatřeních k vyloučení, nebo minimalizaci rizik, nedostatečné zajištění kvalitní činnosti poradenských a konzultačních služeb oprávněných organizací poskytujících odborné služby v oblasti BOZP, včetně stále nedostatečně poskytované závodní preventivní péče, a to i přes zvyšující se počet zaměstnavatelů, kteří uzavírají se zdravotnickými zařízeními smlouvy o poskytování těchto služeb.

2.2.4 Prosazování a vynucování povinností

Kontrola, vyžadování a vynucování povinností v oblasti BOZP je v České republice rozdělena mezi příslušné orgány státního odborného dozoru a vyplývá z působnosti jednotlivých ministerstev upravených v zákonu č. 2/1969 Sb. (kompetenční zákon), mezi nimiž prakticky nedochází ke konzultacím o přístupech k výkonu dozoru, k jeho plánování a řízení. Rozdílnost přístupů a zájmů jednotlivých orgánů státního odborného dozoru při výkonu dozoru i v oblasti poradenství snižuje úspěšnost prosazování a vynucování dodržování právních předpisů v této oblasti, což negativně ovlivňuje vztah účastníků trhu práce k dané problematice. Nedostatkem také je, že často není prováděna kontrola dodržování předpisů a pokynů zaměstnavateli přímo při výkonu práce na pracovišti a nejsou také dostatečně využívány stávající možnosti v oblasti trestního práva.

3. Cíle Národní politiky BOZP

Národní politika BOZP je navrhována tak, aby odpovídala požadavkům vyplývajícím ze vstupu České republiky do Evropské unie. To znamená tam, kde doposud nedosahuje úroveň v oblasti BOZP mezinárodních standardů, byla přijata opatření k dosažení odpovídající úrovně ve vyspělých členských státech unie a zahrnovala kromě jiného i účelnou spolupráci všech zúčastněných orgánů a institucí státu, podílejících se na jejím formulování, na kontrole dodržování, prosazování a vynucování předpisů BOZP za aktivní spoluúčasti reprezentativních zástupců zaměstnanců a zaměstnavatelů. Cíle Národní politiky BOZP jsou formulovány tak, aby byla přizpůsobena novým trendům v této oblasti, aby byly odstraněny výše uvedené nedostatky, a aby bylo možné provádět podle stejných identifikátorů a kvantifikátorů potřebná mezinárodní srovnání. Národní politika BOZP přispěje k zabezpečování rovnováhy mezi ekonomickými a obchodními zájmy na straně jedné a pracovní schopností a zdravím občanů (zaměstnanců) na straně druhé. Základem Národní politiky BOZP je prohlášení ochrany života, zdraví, životního prostředí, majetku a vytváření příznivých pracovních podmínek veřejným zájmem a prioritou státu, která se zohlední

při tvorbě právních a ostatních předpisů týkajících se BOZP a při vytváření podmínek pro podnikání. Důraz by měl být kladen na preferování preventivních opatření, minimalizování ohrožení všech aktérů pracovního procesu škodlivinami při práci a předcházení nemocem z povolání a pracovním úrazům, včetně tzv. nových rizik (prevence stresů, napadání v práci atd.), posilování právní odpovědnosti všech osob zdržujících se na území státu ve vztahu k BOZP a na budování pozitivních postojů politických a státních představitelů, zaměstnavatelů, zaměstnanců a celé veřejnosti k bezpečnosti a ochraně zdraví.

Podmínkou úspěšnosti Národní politiky BOZP je zajištění dobré mezirezortní spolupráce ve všech otázkách, které mohou mít vliv na BOZP, prosazování systémových řešení, plánovitosti, komplexnosti, účinné tripartitní spolupráce na všech úrovních a pravidelné každoroční hodnocení plnění stanovených úkolů a přijatých opatření. Nezbytná bude i vzájemná spolupráce jednotlivých orgánů státního odborného dozoru a jejich spolupráce s odborovými orgány a zástupci zaměstnanců pro oblast BOZP, popř. s radami zaměstnanců s cílem zvýšit zapojení zaměstnanců do vytváření vhodného pracovního prostředí a důsledná implementace předpisů a zásad bezpečného chování do každodenní praxe a dodržování zásad BOZP. Současně bude třeba podporovat ekonomickou zainteresovanost a motivování zaměstnavatelů, aby se bezpečná práce „vyplácela“, prosazovat vyšší trestní odpovědnost za porušování předpisů v oblasti BOZP, důsledně využívat všech existujících nástrojů k zajištění požadavků BOZP na všech úrovních, vytvořit lepší podmínky pro rozvoj závodní preventivní péče a ostatních služeb BOZP, včetně poradenských a konzultačních služeb. Významné bude zkvalitňovat podmínky pro výkon státního odborného dozoru při prosazování a vynucování dodržování předpisů BOZP, dále efektivní systém výchovy a vzdělávání k BOZP v rámci celoživotního vzdělávání a usilovat o zvyšování společenského uznání dobrých výsledků v oblasti BOZP. Důležité bude zavádět a podporovat provádění opatření ke zdokonalování systémů řízení BOZP v podnicích (preventivní programy, rozšiřování dobré praxe vedoucí ke zlepšování BOZP apod.), podporovat vědu a výzkum v oblasti BOZP, zvyšovat informovanost a publicitu široké veřejnosti, zahraniční spolupráci, zejména v rámci Evropské unie a prosazovat rozvoj lidských zdrojů v řídicí a výkonné sféře.

Hlavním cílem Národní politiky BOZP v České republice je vytvoření funkčního komplexního systému pro řešení problematiky BOZP a pohody při práci, zahrnujícího i nový model inspekce práce, který bude vytvářet podmínky pro zajištění ústavních práv účastníků pracovního procesu, podporovat spoluzodpovědnost za zdraví vlastní i zdraví ostatních osob tam, kde by mohlo být ohroženo pracovní činností nebo v souvislosti s poskytováním služeb, omezovat možnosti „sociálního dumpingu“, posilovat prvky kultury práce, vytvářet podmínky pro integraci osob se zdravotním postižením do trhu práce a do života společnosti vůbec. Jeho součástí bude systém analýzy, hodnocení a prevence rizik, kterým bude zajištěno sdílení databází v nutném rozsahu založené na důsledném zjišťování a evidenci všech poškození zdraví, které mají původ v pracovní činnosti. Systém bude působit za aktivní spolupráce všech aktérů pracovního procesu a sociálních partnerů na všech úrovních ve společnosti (národní, regionální, místní, podnikové), jeho součástí bude vzdělávání a motivace pracovníků k aktivní účasti na zlepšování stavu BOZP. Systém tak bude vytvářet i podmínky pro tvorbu a zavádění pravidel správné praxe. Účelem Národní politiky BOZP bude prověřovat stav bezpečnosti a zdraví pracovníků a pracovního prostředí pro zjištění nejzávažnějších problémů a stanovení účinných způsobů k jejich zvládnutí a stanovení pořadí opatření, která bude třeba učinit a vyhodnocovat výsledky podle stanovených hledisek nejméně jednou ročně. Opatření budou orientována na všechny oblasti, které podporují zabezpečení a trvalé zlepšování BOZP, pracovních podmínek a kultury práce. Budou upřednostňována preventivní opatření a přístupy směřující k odstraňování všech známých nedostatků a vytvářející podmínky pro komplexní poskytování relevantních informací, týkajících se zajišťování vysoké úrovně BOZP všem aktérům trhu práce.

3.1 Právní oblast

Cílem je zjednodušení a větší stabilita právní úpravy a zvýšení právního vědomí

1. Zabezpečovat průběžnou harmonizaci práva České republiky s právem ES, ratifikovanými úmluvami Mezinárodní organizace práce a doporučeními Světové zdravotnické organizace.
2. V souvislosti s kontinuálním harmonizačním procesem ve vztahu k právu ES a probíhajícím pracím na přípravě návrhu nového zákoníku práce (dále jen „ZP“) zahájit práce na návrhu zákonné úpravy, která upraví práva a povinnosti v oblasti BOZP při provádění jakýchkoliv pracovních činností, tj. i mimo oblast pracovně právních vztahů. To znamená pro subjekty, které nejsou účastníky pracovně-právního vztahu, popř. další subjekty, pro které platí ZP zatím přiměřeně (§ 137 ZP).
3. Zpracovat návrh zákona o inspekci práce, který stanoví formy účinné kontroly, prosazování a vynucování předpisů všemi zúčastněnými orgány státního odborného dozoru.
4. Zpracovat návrh zákona umožňující důsledné provádění kontroly, prosazování a vynucování předpisů k zajištění bezpečnosti technických zařízení a bezpečnosti při používání technických zařízení.
5. Zpracovat návrh zákona o službách BOZP oddělujícího služby BOZP od provádění státního dozoru a zajišťujícího rozhodující roli státu při stanovení podmínek a kritérií pro výkon těchto služeb.
6. Zohledňovat požadavky BOZP jako veřejného zájmu při přípravě a tvorbě návrhů právních předpisů a zabezpečit v souladu s Legislativními pravidly vlády ČR jednotnou terminologii pro oblast BOZP a prosazovat její používání.
7. Utlumit stávající činnost jediné organizace státního odborného dozoru (Institutu technické inspekce Praha), týkající se uplatňování podmínek vstupu do podnikání a činnost dosavadní pobočky ITI Praha v oblasti vyhrazených technických zařízení na úseku jaderné energie převést na Státní úřad pro jadernou bezpečnost.
8. Vytvořit zákonné podmínky pro ucelený systém zpětného začleňování osob se zdravotním postižením do života společnosti a na trh práce. Zpracovat návrh zákona o ucelené rehabilitaci, o zaměstnanosti a o úrazovém pojištění.

3.2 Ekonomické nástroje podpory BOZP

Cílem je zavedení přirozené soustavy ekonomických motivačních nástrojů

1. Vytvořit systém ekonomického zajištění činností souvisejících s BOZP ve všech resortech směřující ke zvýšení úrovně BOZP, zejména v malých a středních podnicích, včetně případného využití fondů Evropské unie určených pro podporu malého a středního podnikání a zabezpečit potřebné finanční zdroje a podmínky pro efektivní činnost orgánů inspekce práce pro rozvoj a důstojné ohodnocení lidských zdrojů, zaměřené především na prevenci.
2. Vytvořit účinné nástroje efektivní ekonomické motivace zaměstnavatelů, zaměstnanců a dalších osob vykonávajících práci, případně poskytujících služby, k péči o BOZP, zejména v daňové oblasti a v připravovaném úrazovém pojištění, přitom zohlednit úroveň této péče v konkrétním podniku.
3. Vytvořit zásady pro ekonomické hodnocení nákladů vynakládaných do oblasti BOZP a toto hodnocení zavést do praxe.

4. Prohlásit požadavky BOZP za součást kritérií pro zadávání veřejných zakázek.
5. Postupně eliminovat prvky vedoucí ke stagnaci řešení základních požadavků BOZP, řešit bezpečnost při používání technických zařízení nepodnikajícími osobami a bezpečnost práce při chovu a využívání zvířat.
6. Vytvořit podmínky pro rozvoj kvalitních externích odborných služeb BOZP, včetně pracovně lékařských služeb, zavést systém akreditací a personálních certifikací pro poskytování služeb v oblasti BOZP.

3.3 Propagace, osvěta a poradenství

Cílem je prosadit vytvoření znalostní základny pro potřeby podnikatelské sféry v prevenci rizik a výcviku osob

1. Vypracovat Národní příručku pro zavádění systémů řízení BOZP, včetně programů podpory zdraví jako součást celkového řízení v podnicích. Navazující příručky (zpracováváné pro obory, popř. podniky), budou zohledňovat velikost podniků, počet a strukturu zaměstnanců, zajištění rovných příležitostí pro všechny kategorie zaměstnanců na trhu práce, zejména mužů a žen a starších lidí, infrastrukturu podniků a pracovních rizik včetně prevence ergonomických, psychosociálních a sociálních rizik na pracovišti.
2. Podporovat zavádění systémů řízení BOZP v podnicích i s využitím již stávajících osvědčených přístupů a metod k zavádění systémů řízení BOZP, např. programu „Bezpečný podnik“, který je svými požadavky zaměřen především na prevenci.
3. Prostřednictvím Pracovního týmu BOZP při Radě hospodářské a sociální dohody (dále jen „RHSD“) vytvořit a prosazovat systém efektivní spolupráce orgánů státního dozoru, profesních, zaměstnavatelských svazů a sdružení, odborových orgánů a zástupců zaměstnanců, ústředních orgánů a institucí v oblasti širšího osvětového působení na pracovníky a další osoby ve společnosti ovlivňujících bezpečný výkon pracovních i mimopracovních činností.
4. Pokračovat ve vytváření efektivního systému výchovy a vzdělávání k BOZP od základního až po vysoké školství, doplněného systémem dalšího celoživotního vzdělávání, zajišťujícího správné chápání principů a vlivů na BOZP a životní prostředí, a to jak k ochraně dětí a žáků při jejich účasti ve výuce, výchově nebo přípravě na povolání, tak k vytváření podmínek pro zdravou a bezpečnou činnost.
5. Vytvořit podmínky pro výchovu a vzdělávání vysoce kvalifikovaných odborníků pro výkon inspekce práce a další specializované činnosti BOZP.
6. Podporovat rozvoj vědy a výzkumu ve všech oblastech ochrany člověka při práci, zejména v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, bezpečnosti technických zařízení, technologií a objektů, pracovních látek, pracovních podmínek, pracovního prostředí, systémů řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, psychosociálních a ekonomických aspektů ochrany při práci.
7. Vytvořit informační systém v celém rozsahu BOZP (zahrnující informace z oblasti bezpečnosti práce, ochrany zdraví, prevence závažných havárií, požární ochrany, ochrany životního prostředí), přístupný všem zainteresovaným subjektům, umožňující efektivní využívání informací pro zlepšení stavu BOZP a prostředí, se zvláštním zaměřením na jednotlivé cílové skupiny.

8. Vést kampaně k prevenci pracovních úrazů, nemocí z povolání a nemocí souvisejících s prací, zejména s ohledem na prevenci nových rizik (ergonomických, psychosociálních, sociálních) zlepšování pracovních podmínek a prosazování systémového přístupu k BOZP, podpoře poradenských, informačních, publikačních a dokumentačních služeb a nového přístupu k BOZP, ke zvyšování povědomí možných rizik a k prosazování podmínek vytvářejících pracovní pohodu zaměstnanců, mužů i žen, popř. starších pracovníků s ohledem na stárnutí obyvatelstva na pracovištích.

3.4 Prosazování a vynucování dodržování pravidel

Cílem je zajištění důsledné kontroly uplatňování a dodržování předpisů

1. Podporovat efektivní uplatňování a dodržování předpisů o BOZP v praxi a odstranění formalizmu při plnění právních požadavků přímo na pracovišti.
2. Zajišťovat koordinovanou přípravu a provádění kontroly, prosazování a vynucování dodržování předpisů souvisejících s ochranou života, zdraví, majetku a životního prostředí. Kontrolu a monitorování dosažené úrovně považovat za nedílnou součást tvorby všech cílů a úkolů v oblasti BOZP a prostředí. Přehodnotit a důsledně uplatňovat přijatá opatření na všech úrovních řízení BOZP a kontroly.
3. Posílit a zracionalizovat činnosti státního odborného dozoru (inspekce práce) prostřednictvím vysoce kvalifikovaných odborníků, integrací přístupů a zjednodušením postupů ve všech oblastech souvisejících s ochranou zaměstnanců při práci. Posoudit efektivnost výkonu dozoru v oblasti BOZP jinými (resortními) orgány vzhledem k nutným, vynakládaným prostředkům.
4. Komplexně hodnotit vlivy na zdraví osob na pracovištích i v jejich okolí a umožnit tak posouzení vlivu pracovní činnosti na zdraví celé společnosti.

3.5 Zahraniční a mezinárodní spolupráce

Cílem je zajištění aktivní účasti zástupců státní správy a odborníků v mezinárodních institucích a programech

1. Podporovat spolupráci a využití osvědčených modelů a přístupů k řešení BOZP v ostatních státech na úrovni zaměstnavatelů, sociálních partnerů a státních orgánů, a to včetně ratifikování těch mezinárodních úmluv, které se týkají oblasti BOZP, a které nebyly doposud ratifikovány. Jedná se především o Úmluvu č. 81 z roku 1947. Mezinárodní spolupráci zaměřit i na přípravu odborníků pro činnost v mezinárodních institucích.
2. Věnovat potřebnou pozornost nově přijímaným dokumentům mezinárodních institucí, kterých je Česká republika členem a vytvořit personální a ekonomické podmínky na zajištění účasti odborníků v těchto mezinárodních institucích a na důležitých mezinárodních setkáních, projektech a aktivitách.
3. Zajišťovat spolupráci na národní i mezinárodní úrovni při postupech stanovených opatřeními Evropské komise, co nejširší využívání poskytovaných zdrojů Evropské unie v oblasti BOZP, širší výměnu informací mezi evropskou Agenturou pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci v Bilbao a jednotlivých Focal Point členských i kandidátských zemí, spolupráci s Nadací pro BOZP Evropského fondu v Dublinu a nadále spolupracovat v rámci Evropské unie v oblasti harmonizace statistik a výměny kvalitních informací v oblasti BOZP.

4. Odpovědné orgány a instituce

V zájmu optimálního rozhodování vlády o otázkách BOZP a lepší spolupráce mezi jednotlivými ministerstvy a dalšími ústředními orgány a orgány státního odborného dozoru, popř. organizačními útvary ministerstev je nutno zřídit Radu pro BOZP jako stálý poradní orgán vlády v oblasti BOZP. V Radě BOZP budou mít zastoupení státní orgány, sociální partneři a uznávaní odborníci z praxe. Úkolem Rady BOZP bude zejména stanovit priority v realizaci aktivit Národního akčního programu, který bude navazovat na schválenou Národní politiku BOZP, zabezpečovat potřebnou koordinaci aktivit jednotlivých ministerstev včetně vypracování návrhů a stanovisek k zásadním materiálům Evropské unie aj. mezinárodních organizací, z pohledu vytváření podmínek pro jednotné a komplexní řízení BOZP, zabezpečovat kontrolu úkolů vyplývajících ze schváleného Národního akčního programu a informovat vládu o stavu řešení stanovených úkolů. K projednávání problematiky BOZP, včetně výsledků kontrolní činnosti orgánů státního odborného dozoru a hodnocení plnění stanovených úkolů v BOZP bude účelné i nadále využívat Pracovního týmu pro BOZP Rady hospodářské a sociální dohody.

5. Závěr

Vnější ekonomické prostředí vyžaduje v České republice vytvoření podobného právního, ekonomického i společenského prostředí, jaké je obvyklé v ostatních vyspělých státech EU. Schopnost ekonomické soutěže v mezích udržitelného rozvoje závisí v rozhodující míře na schopnostech pracovní síly v konkrétním regionu, kterou do značné míry ovlivňuje zdraví pracovníků. Proto musí být prioritou sociální politiky každého státu úsilí o předcházení úrazům a jiným poškozením zdraví, které jsou důsledkem pracovních činností a vytváření podmínek pro zachování maximální kapacity pracovní síly. Zároveň je nutné sledovat trendy vývoje mezinárodních institucí, zabývajících se problematikou BOZP. Nově vyhlášená strategie Evropské unie pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na léta 2002 – 2006 umožňuje i v České republice nastavení stejných kritérií v této oblasti jako v ostatních zemích EU. Předložený materiál je třeba chápat jako otevřený dokument, který vychází z cílů a analýzy současného stavu a z minimálních standardů obsažených ve výše uvedených dokumentech EU a dalších mezinárodních organizací (MOP, SZO), a který bude v souvislosti s jeho pravidelným každoročním vyhodnocováním doplňován a upravován.

Na schválenou Národní politiku BOZP bude navazovat Národní akční program, kde budou konkrétní, adresné a termínované úkoly, který současně se zřízením Rady pro BOZP vytvoří lepší podmínky ke zlepšování úrovně v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v České republice.